

Ote

24.11.2022

Tämä päätös on julkaistu yleisessä tietoverkossa 24.11.2022

Ote lähetetty sähköpostilla 24.11.2022

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Valmistelujohtaja, pelastustoimi ja ensihoito

Päätöspöytäkirja
Yleiset asiat
24.11.2022

2 (6)
§ 6/2022
449/03.00.00/2022

VN/6188/2021
VN/6188/2021-SM-16

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen lausunto luonnoksesta sisäministeriön asetukseksi hyvinvointialueen seuranta- ja arviointivelvollisuudesta sekä aluehallintoviraston asiantuntija-arviosta

Päätös

Päätin, että Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue antaa seuraavan asiantuntijalausannon:

Kokonaisuudessaan asetus tuo mukanaan tarkennettuja velvoitteita hyvinvointialueille, jolloin resursointiin on tulevaisuudessa rahoitusratkaisuissa kiinnitettävä huomioita. Ennen kuin pelastustoimen kansalliset tietojärjestelmät (erityisesti tiedolla johtaminen) on täysimittaisesti käytössä, edellyttää arviointi merkittävää käsityötä.

Asetusluonnoksessa ja sen perusteluissa viitataan useassa kohdassa eri tahoilla määriteltäviin tavoitteisiin, esimerkiksi pelastustoimen valtakunnallisiin tavoitteisiin. Tavoitteiden asetannan on oltava tarkoituksenmukaista, selkeää ja loogista. Tämä edellyttää tavoitteiden ja toimenpiteiden selkeää erottelua toisistaan. Selkeä tavoiteasetanta on ehto kyvylle arvioida tarvittavia toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseksi ja tavoitteiden täytyy olla perusteltuja yhteiskunnallisia tiloja. Tavoitteen tulee siis ilmaista muutos, jota tavoitellaan ja toimenpiteiden ne keinot, joiden kautta tavoite pyritään saavuttamaan.

Selostus

Tausta

Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 13 §:n 1 momentin mukaan hyvinvointialueen on seurattava järjestämisvastuullaan olevan pelastustoimen palvelujen saatavuutta. Hyvinvointialueen on verrattava tätä tietoa vastaavaan muihin hyvinvointialueita koskevaan tietoon. Hyvinvointialueen on hyödynnettävä edellä mainittua tietoa järjestämisvastuullaan olevan pelastustoimen tietojohdattamisessa toiminnan, tuotannon ja talouden ohjauksen, johtamisen, kehittämisen ja päätöksenteon tukena.

Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 13 §:n 2 momentin mukaan hyvinvointialueen on laadittava vuosittain selvitys pelastustoimen palvelujen toteutumisesta ja talouden tilasta alueellaan. Selvityksessä on kuvattava ja arvioitava, miten pelastustoimen valtakunnalliset tavoitteet, sekä mahdolliset sisäministeriön antamat toimenpidesuosituksot on otettu huomioon hyvinvointialueella. Lisäksi selvitykseen on sisällytettävä hyvinvointialueen alustava esitys 11 §:ssä tarkoitettuksi

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Valmistelujohtaja, pelastustoimi ja ensihoito

Päätöspöytäkirja
Yleiset asiat
24.11.2022

3 (6)
§ 6/2022
449/03.00.00/2022

VN/6188/2021
VN/6188/2021-SM-16

investointisuunnitelman pelastustoimea koskevaksi osaksi. Selvitys tulee toimittaa sisäministeriölle ja asianomaiselle aluehallintovirastolle.

Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 13 §:n 3 momentin mukaan sisäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetun seurannan vähimmäistietosisällöstä, 2 momentissa tarkoitettuun selvitykseen tulevista tiedoista sekä ajankohdasta, jolloin selvitys on toimitettava sisäministeriölle ja aluehallintovirastolle.

Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 14 §:n 1 momentin mukaan aluehallintovirasto valmistelee alueellaan pelastustoimen palvelutason ja rahoituksen tason riittävyuden arvioimiseksi hyvinvointialueittain vuosittain asiantuntija-arvion.

Asiantuntija-arvioissa tarkastellaan ja arvioidaan pelastustoimen palvelutasoa tehtäväkohtaisesti, pelastustoimen palvelujen tarvetta, saatavuuden sekä laadun toteutunutta ja arvioitua tulevaa kehitystä, investointien tarvetta ja vaikutuksia.

Asiantuntija-arviot toimitetaan sisäministeriölle ja julkaistaan julkisessa tietoverkossa.

Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 14 §:n 3 momentin mukaan sisäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tiedoista, joiden tulee sisältyä 1 momentissa tarkoitettuihin aluehallintovirastojen asiantuntija-arvioihin sekä ajankohdasta, jolloin ne on toimitettava sisäministeriölle.

Tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Asetuksen tavoitteena on yhdenmukaistaa hyvinvointialueiden seurannan ja selvityksien sisältöä sekä aluehallintovirastojen asiantuntija-arvioiden sisältöä.

Asetuksessa annettaisiin tarkemmat määräykset hyvinvointialueiden seurannan vähimmäistietosisällöstä, hyvinvointialueiden selvityksiin tulevista tiedoista sekä ajankohdasta, jolloin selvitys on toimitettava sisäministeriölle ja aluehallintovirastolle.

Asetuksessa annettaisiin lisäksi tarkemmat määräykset tiedoista, joiden tulee sisältyä aluehallintovirastojen asiantuntija-arvioihin sekä ajankohdasta, jolloin ne on toimitettava sisäministeriölle.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Valmistelujohtaja, pelastustoimi ja ensihoito

Päätöspöytäkirja
Yleiset asiat
24.11.2022

4 (6)
§ 6/2022
449/03.00.00/2022

VN/6188/2021
VN/6188/2021-SM-16

Yksityiskohtaiset havainnot

§ Pelastustoimen palvelujen saatavuus

Asetuksen perusteluissa todetaan, että hyvinvointialueen on vuosittaisessa selvityksessään kuvattava ja arvioitava, miten pelastustoimen valtakunnalliset tavoitteet, sekä mahdolliset sisäministeriön antamat toimenpidesuosituksot on otettu huomioon hyvinvointialueella. Pelastuslaitoksilla on palvelutasopäätös, jossa huomioidaan vastaavat asiat. Vuosittaisen työsuunnitelman arvioimisessa toteutustiedot ja uudet toimintaympäristötiedot sekä niiden huomiointi palvelujen suunnittelussa ovat palveluntuottajan kannalta huomattavasti merkityksellisempää vuosittaista tietoa.

1 Momentin 1 kohdassa palveluiden tasoa kuten tehtäviin käytettäviä henkilötyövuosia on haastavaa erotella, henkilöt toimivat useassa tehtävässä samanaikaisesti.

Asetusluonnoksessa on listattu palvelujen saatavuuden seurantaveloitteet yleisellä tasolla, luonnoksesta ei käy ilmi millä kriteeristöllä saatavuutta seurataan. esimerkiksi 2 momentin 3 kohdan osalta.

Asetusluonnoksessa yleisesti veloitetaan saatavuuden seurantaan mm. tehtävien hoitamisessa tai suunnitelmien tekemisessä. Tämä tarkoittaa käytännössä perusteluosion mukaisesti sitä, että seurataan, verrataan ja selvitetään mm. tehtävien toteutumista tai suunnitelmien laatimisen toteutumista. Asetusluonnoksessa olisi hyvä tarkentaa mitä tarkoitetaan toteutumisella. Tarkoitetaanko sillä esimerkiksi sitä, että hyvinvointialueen tulee seurata mm. sitä toteutuuko suunnitelmien laatiminen vaatimustenmukaisesti vai tarkoitetaanko sitä, että vaaditut suunnitelmat on laadittu?

Mitä tarkoitetaan palveluihin varautumisella, palvelun toteutukseen varattuja resursseja ja niiden käytettävyyttä vai varautumista häiriötilanteiden aikaiseen palvelujen toteutukseen?

Jotta palvelujen saatavuutta voidaan verrata palvelujen tarpeeseen, tulee palvelutarve selvittää vuosittain. Nykyisellään hyvinvointialueilla ei ole riittävää tietoa palvelujen tarpeesta asetustuonnoksen mukaisesti jaotelluista palveluista, tämän tarpeen selvittämiseen tulee varata ensi vuosi aikaa, jolloin ensi vuodelta ei kyetä tuottamaan asetuksen mukaista vuosiselvitystä.

3 § Pelastustoimen palveluiden laatu

Pykälän 4. kohdassa säädettäisiin, että hyvinvointialueen on seurattava omavalvontaohjelmassa määriteltyjen laatua koskevien tavoitteiden toteutumista. Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 16 §:n 2 momentin mukaan omavalvontaohjelmassa on todettava, miten pelastustoimen palvelujen saatavuutta ja toteutumista, laatua sekä vaikuttavuutta seurataan ja miten havaitut puutteellisuudet korjataan. Kysymys on siis laadun seurannan ja puutteellisuuksien korjaamisen käytäntöjen kuvaamisesta, ei tavoitteiden asetteluun tekemisestä osana omavalvontaohjelmaa.

Hyvinvointialueen näkemyksen mukaan omavalvontaohjelmassa ei tehdä tavoitteen asettelua, vaan tavoitteenasettelu laadun osalta kirjataan palvelutasopäätökseen. Omavalvontaohjelmassa kuvataan ne käytännöt, joilla näihin edellä mainittuihin dokumentteihin kirjattujen tavoitteiden toteuttamista seurataan ja poikkeamiin puututaan. Omavalvontaohjelma on strateginen asiakirja, joka on lähtökohtaisesti voimassa palvelutasopäätöskauden ajan. Omavalvontaohjelman tavoitteet ovat yleisluontoisia. Omavalvontaohjelman tavoitteiden seuranta vuosittain ei ole tarkoituksenmukaista.

4 § Pelastustoimen palveluiden vaikuttavuus

Vaikuttavuutta tulisi lähestyä perusajatuksen kautta, jossa vaikuttavuus ilmaistaan yhteiskunnallisen hyödyn aikaansaamisena. Mikäli vaikuttavuuden muodostumista halutaan kuvata tarkemmin, sen voi tehdä hyödyntämällä laajasti tunnettua vaikuttavuusketjuajattelua, joka jäsentää panosten, tuotosten, vaikutusten ja vaikuttavuuden välistä suhdetta. Pelastustoimen vaikuttavuutta tarkastellessa tulee huomioida myös se, miten hyvinvointialueen pelastuslaitos itse pystyy palveluidensa kautta vaikuttamaan tavoittelemaansa muutokseen ja mitkä muutokset vaativat laajempaa yhteistyöverkostoa laajemman yhteiskunnallisen vaikuttavuuden aikaansaamiseksi. On myös ymmärrettävää, että vaikutukset toteutuvat moninaisissa asiakaspalvelutilanteissa, joissa palveluntuottajalla on paras tieto asiakastarpeesta sekä palvelun tuottamasta vaikutuksesta turvallisuustasoon.

5 § Pelastustoimen palveluiden kustannukset

Tullee tuottamaan haasteita saada kustannukset laskettua palveluille kohdistetut bruttokustannukset, jos kustannuksen tulee sisältää myös palveluun kohdistetut tukipalvelut sekä tilanteissa, joissa henkilön

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Valmistelujohtaja, pelastustoimi ja ensihoito

Päätöspöytäkirja
Yleiset asiat
24.11.2022

6 (6)
§ 6/2022
449/03.00.00/2022

VN/6188/2021
VN/6188/2021-SM-16

työpanos kohdistuu useampaan palveluun (ei ole järjestelmää eikä toimintatapaa kirjata ylös toteumaa/palvelu).

7 § ja 11 §

Jos selvitys toimitetaan toukokuun loppuun mennessä aluehallintovirastoon ja aluehallintovirasto toimittaa asiantuntija-arvion kesäkuun loppuun mennessä, keskustelu tietosisällöstä ja tarkennusten tarpeesta sekä arvion tarkastelu osuvat huonoon ajankohtaan suhteessa kesälomakauteen. Lisäksi kuukausi yhteistyöhön on verrattain lyhyt aika.

Toimivalta

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen muutosorganisaation toimintaohjeen 4 § mukaan valmistelujohtaja päättää omaan tehtäväkokonaisuuteensa kuuluvien lausuntojen antamisesta niissä asioissa, joissa toimivalta ei ole aluehallituksella. Kimmo Markkanen Valmistelujohtaja, pelastustoimi ja ensihoito.

Markkanen Kimmo
Valmistelujohtaja, pelastustoimi ja ensihoito

Valmistelija / lisätiedot:
Ville Hursti

etunimi.sukunimi@luvn.fi

Liitteet

1 Muutoksenhakukielto (hyvinvointialuelaki 141 §)

Tiedoksi

Tämä päätös on julkaistu yleisessä tietoverkossa.

Muutoksenhakukielto

Edellä mainitusta päätöksestä, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa hyvinvointialuelain 141 §:n mukaan hakea muutosta.